

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยจำนวน 60 คน และพยาบาลซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมจำนวน 19 คน ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ คือ ระดับความรู้สึกรู้ตัวดี ไม่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส มีความสามารถในการเข้าใจภาษาไทย และสามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมภายหลังได้รับการผ่าตัด เคยได้รับการคาท้อช่วยหายใจร่วมกับการใช้เครื่องช่วยหายใจในระหว่างเข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม มีแผนการรักษาให้จำหน่ายออกจากหน่วยวิกฤตศัลยกรรม และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งแบ่งออกเป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ การวินิจฉัยโรค การผ่าตัด ครั้งที่และจำนวนวันที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม และแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม และส่วนที่ 2 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม จำนวน 50 ข้อ ครอบคลุมสถานการณ์ 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งมีค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิและค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .96 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาตรวจสอบความเชื่อมั่นกับผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และพยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จำนวน 11 คน แล้วนำแบบสอบถาม

สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมทั้งของกลุ่มตัวอย่างและพยาบาลมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยสูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson formula 21, K-R 21) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และ .93 ตามลำดับ หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างและพยาบาลซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานการณ์ด้านร่างกายที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50.00) ได้แก่ การคาท้อช่วยหายใจ ความเจ็บปวด การดูแลสมหะ การนอนท่าเดิวนาน ๆ ความกระหายน้ำ และการนอนไม่หลับ ส่วนสถานการณ์ด้านจิตใจที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้แก่ การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การพึ่งพาผู้อื่น การที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจดูแล การถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะในเตียง การถูกจำกัดให้อยู่ในหอผู้ป่วยที่ไม่สามารถติดต่อกับภายนอกได้ ความกลัวตาย การเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้ป่วย การที่ไม่ทราบกำหนดเวลาที่ต้องอยู่ในหอผู้ป่วยวิกฤต การที่ไม่ทราบถึงการปฏิบัติตัว และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50.00) รับรู้ว่าสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ไม่ใช่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย
2. พยาบาลส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50.00) รับรู้ว่าสถานการณ์ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ยกเว้นการเปลี่ยนเสื้อผ้าและเครื่องนอน
3. สถานการณ์ด้านร่างกายที่กลุ่มตัวอย่างและพยาบาลส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50.00) รับรู้ตรงกันว่าก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ได้แก่ การคาท้อช่วยหายใจ ความเจ็บปวด การดูแลสมหะ การนอนท่าเดิวนาน ๆ ความกระหายน้ำ และการนอนไม่หลับ สถานการณ์ด้านจิตใจที่กลุ่มตัวอย่างและพยาบาลส่วนใหญ่รับรู้ตรงกันว่าก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ได้แก่ การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การพึ่งพาผู้อื่น การที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจดูแล การถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะในเตียง การถูกจำกัดให้อยู่ในหอผู้ป่วยที่ไม่สามารถติดต่อกับภายนอกได้ ความกลัวตาย การเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้ป่วย การที่ไม่ทราบกำหนดเวลาที่ต้องอยู่ในหอผู้ป่วยวิกฤต และการที่ไม่ทราบถึงการปฏิบัติตัว ส่วนสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมนั้นส่วนใหญ่ของพยาบาลรับรู้ว่าทุกสถานการณ์ก่อให้เกิดภาวะ

เครียดในผู้ป่วย ในขณะที่ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ไม่ใช่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย

4. สถานการณ์ 5 ลำดับแรกที่ทำให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการเรียงลำดับของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) การคาดหวังช่วยหายใจ 2) การดูแลเสมหะ 3) ความเจ็บปวด และความกระหายน้ำ 4) การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การนอนทำเดิวนาน ๆ และการมีท่อระบายติดตัว 5) การพลิกตัวบ่อยครั้ง ความหิว และความกลัวตาย ส่วนสถานการณ์ 5 ลำดับแรกที่ทำให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการเรียงลำดับของพยาบาล ได้แก่ 1) การคาดหวังช่วยหายใจ 2) ความกลัวตาย และการที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ 3) การได้ยินเสียงเครื่องมือและเสียงสัญญาณเตือนของเครื่องมือ 4) การรักษาด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ยุ่งยากซับซ้อน 5) การดูแลเสมหะ และความเจ็บปวด

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ผู้ปฏิบัติการพยาบาลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้โดยเน้นให้พยาบาลตระหนักถึงสถานการณ์ด้านร่างกายและด้านจิตใจที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ที่ทั้งผู้ป่วยและพยาบาลมีการรับรู้ตรงกันว่าก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย โดยการส่งเสริมการรับรู้ของผู้ป่วยต่อสถานการณ์เหล่านั้นให้ถูกต้อง เช่น การให้ข้อมูล การให้คำอธิบาย การชี้แจง ตลอดจนการแนะนำให้ผู้ป่วยทราบในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดูแลรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ สภาพแวดล้อมภายในหน่วยวิกฤต

ด้านการศึกษา

ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต ควรจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมทั้งสถานการณ์ด้านร่างกายและด้านจิตใจที่ผู้ป่วยรับรู้ว่าเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียด เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ในหน่วยวิกฤตที่จะมีผลกระทบก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย

ด้านการบริหาร

วางนโยบายจัดอบรมบุคลากรทั้งเก่าและใหม่ให้ตระหนักถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตอื่น ๆ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้รับจะนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย โดยผลที่ได้สามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง
2. ควรมีการศึกษาสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมเป็นระยะเวลาที่มากกว่า 5 วัน
3. ควรมีการศึกษาการใช้วิธีการหรือรูปแบบของการพยาบาล เพื่อส่งเสริมการรับรู้ของผู้ป่วย เช่น การให้ข้อมูล เป็นต้น